

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÁ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya.
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranjeri, 5

SA MAGESTAT EL CAREÓ DE PEDRA

El que avuy té la culpa de tot.

CRÓNICA

A pesar de haver saltat la barrera de la llei y ab tota la mala intenció d' un toro de Miura, ara resulta qu' en Dato es un solemne manso.

Vejin si tenian bon ull els que aquí á Catalunya varen xiularlo: no més ab véureli l' estampa ja van tenirne prou.

La mansuetut d' en Dato s' acaba de posar de manifest ab motiu de la suspensió de la Diputació provincial de Madrid, ó millor encare: ab motiu del nomenament dels individus cridats á sustituhir als diputats provincials suspesos, una bona part dels quals li han donat mico.

Y aixó que aquella corporació n' havia fetas de tots els calibres, sent una de aquelles que no poden anar ni ab rodas.

Pero tothom diu lo mateix:—Si la volia suspendre, ¿quina necessitat tenia de saltar la barrera de la llei?

—¡Oh!—respón en Dato—es que 'ls diputats provincials, qu' en compliment de las prescripcions legals hauria hagut de nombrar, tots, si fa no fa, han patit del mateix mal que 'ls suspesos, y tots ells coixejan encare de la mateixa cama. De aquí 'l que pensés en acudir á gent nova, exenta de máculas y pecats coneguts.

Pero la gent nova, ab la séva negativa á acceptar un càrrech conferit fent cas omís de la llei, han deixat com *nou* al ministre de las caparradas.

¡Pobre Dato! Fins els séus amichs mateixos, al véure'l desairat, el critican, el xiulan y l' atropellan. Y si 'ls amichs procedeixen de tal conformitat, calculin què farán els adversaris.

* *

El fracàs madrileny ha repercutit á Barcelona, reanimant las esperansas dels regidors que, després de la informació practicada pel Sr. Golfín, ja 's donavan per menos de dos quartos.

La sentència de mort pesava sobre 'l séu cap, y 'ls més d' ells esperavan tremolosos y decaiguts l' hora tremenda de la expiació.

Un simple decret els havia d' expedir el pasaport per l' altre barri, y aquest decret podia fulminarse á l' impensada, lo mateix el dilluns, que 'l dimars, que qualsevol dia de la senmana. No li calia á n' en Dato més que sucari la ploma y suscriure'l. Y ja teniam un nou exemple de la eficacia expeditiva del paper de matar moscas municipals.

Pero desde que á Madrid la renovació de la Diputació provincial li ha ocasionat tan grans disgustos, els regidors barcelonins ja 's tornan á veure las orelles.

Un d' ells exclamava aquest dia:—Respirém, companys: la primera vegada qu' en Dato ha usat el ganivet de la dictadura, se li ha inutilitat, y ja no punxa ni talla. Ni un mal pollastre ha de poder matar ab ell.

* *

En vista de aquest nou fracàs, no es mala gresca la que s' ha armat entre las dos collas en que 's troba dividit el partit conservador barceloní ab miras al Ajuntament.

Els que segueixen al *Sant que diu que menja*, que tan felissas se las prometian, se donan á tots els diables, al veure que no hi ha medi de treure als mangonejadors dels interessos de la Pubilla, pera posarse en son lloch; y 'ls que permaneixen fidels al gran cacich, y que tan esmi-

rriat el contemplavan, se assombran de que en un tancar y obrir d' ulls se li hajan tornat á posar las pantorrillas en son estat normal. Y exclaman á coro:—D. Manuel es l' home de la sòrt: vajan ben dadas ó mal dadas, fent vaca ab ell sempre 's treu la rifa.

Pero 'ls uns y 'ls altres, per interina providencia, envian els séus comissionats á Madrid, á impetrar auxili, á recabar el compliment de promesas fetas, á marejar als ministres, que, si de aquesta feta no cauhen en basca, será per la costum que tenen de posarse en tal situació, que lo que 'ls entra per una orella 'ls surt per l' altre.

De totas maneras resulta edificant en alt grau veure com se juga ab els interessos de la primera ciutat d' Espanya, tant pel número dels séus habitants com per la quantia de la séva riquesa.

Ja ho veuhen: varen dir que seriam regenerats, y á la regeneració 'ns hi portan pel camí de las clavegueras.

¡Y tal com ens regenerém!

Tampoch vaig anar diumenje á las Arenas.

—Y molt bé que va fer—m' observá un amich—perque encare que hi hagués anat, no hi hauria capigut.

Un plé colossal, estupendo, de aquells que, si han de repetir-se molt, farán precisa la colocació de una máquina d' estivar gent en cada tendido.

En totas las cosas del mon, el gran què es trobar l' embocadura. Y á las Arenas l' han trobada.

Bastá qu' en *Dominguín* els fes el favor de deixarse cullir y matar per un Miura, pera que l' empresari digués:

—Aquí va, senyors, la flor de la canyella. ¡Vajin venint, que avuy engego sis Miuras de desetxo, que ja sabrán vostés que son mil vegadas més perillosos que 'ls toros regulars, els quals serán lidiats, no per toreros de cartell, sino per tres infelissos candidats al suicidi! ¿Volen encare majors atractius?

Naturalment, l' afició en massa va respondre com un sol home.

Perque aquí 'l toreig s' entén d' aquesta manera. Tot lo que puga tení d' art se 'ls ne dona un pito: lo que 'ls seduheix principalment es la brutalitat bestial, l' incentiu crudel de las desgracias.

Res de filigranas, ni de primors: molta tripa de caball enfora, y si entre caball y caball hi peta algún ser humá ó algú que de ser humá tingui la forma, llavoras ¡el deliri!

¡Oh entranyas piadosas las que alentan dintre del cos de aqueix rebuig de un poble que blasona de civilisat, y 's presenta cada dia més embrutit, més indecent, més bestia!

* *

¡Y l' espectacle va resultar, si no tal com s' esperava, molt apropet de lo que 's volia! No va ser una primera sòrt; pero si una aproximació.

Els toros se distingiren per sas condicions irregulars, que 'ls fan completament ilidiabls, y 'ls destinats á medir ab ells la séva impericia taumàquica, per la séva temeritat estúpida.

Un d' ells, en *Palomar chico*, va ser enganxat y cornejat, passant á l' enfermeria ab una gran ferida entre la bufeta y 'l budell recte... Un gruix de duro més cap á la dreta ó més cap á l'

esquerra, y se 'n hauria anat á fer companyia á n' en *Dominguín*.

Un altre, en *Moreno de San Bernardo*, també va donar un petit passeig, issat sobre las ba-

nyas del toro, després del qual no podia ab la séva ànima, y quan el toro volia repetir la pas-sejada va tirarse á terra, passantli l' animal per sobre, ensumantlo y deixantlo, perque un altre

NOTAS PARISIENCAS (per O. JUNYENT)

Els representants de las colonias abandonant l' Exposició y tornántse'n á la séva terra.

REUNIÓ DE RABADANS

COLLASO —¿Qué fem ab el municip.?
 COMAS.—Es un cas ben cremador...
 GRIERA.—Créguinme; per 'questas cosas,
 ningú com un servidor.

«En primer terme, procuran
 elegir viandas ben sanas,
 lleugeretas, nutritivas,
 no massa condimentadas
 y de fácil digestió;
 y en según lloch, fan quatre àpats
 cada día, ab un interval
 de quatre horas d' un á l' altre;
 y á fi de facilitar
 la digestió: quan treballa
 l' aparato digestiu,
 els demés han d' está en vaga.
 A las vuyt s' alsan, esmorzan
 y fins al mitjorn descansan;
 al mitjdia dinan y
 reposan fins á las quatre;
 brenan y passen quatre horas
 sense aixecar ni una palla;
 á las vuyt del vespre sopan,
 donan un paseig, s' embarcan,
 van al café ó al teatro,
 pro, sobre tot, no cansarse;
 á las dotze de la nit
 se 'n van á dormí' y no s' alsan
 fins á l' endemá á las vuyt,
 que esmorzan altra vegada;
 y aixís successivament
 seguint la mateixa táctica
 fins que 's curin... ¡Ah! Las horas
 que 'ls quedin lliures, treballan
 ó sino aviat patirian
 del os bertrán y la caixa.»

Per la copia,
 M. BADIA.

toro puga un altre dia explicarli
 un quènto.

¡Ah, si l' empresa sapigués fixa-
 ment el dia, y pogués anunciarho
 á n' el cartell, quin altre plé!...

En l' interin, ja farà 'l seu ne-
 goci, si es cert qu' está á punt de
 donarse una badellada escepcio-
 nal, á cárrech de la redacció del
Diari de Barcelona.

D. Joan Mañé y Flaquer (a)
Sant Agustí, dirigirá personalment
 la quadrilla, efectuant á la vista
 del públich la reconciliació tauro-
 máquica del Sr. Illas y Fabra (a)
Pandereta y del Sr. Maragall (a)
No t' arronsis, el qual, pera aca-
 bar d' esborrar el mal efecte del
 seu article contra la xulaperia,
 exercirá de sobressalient d' es-
 pasa.

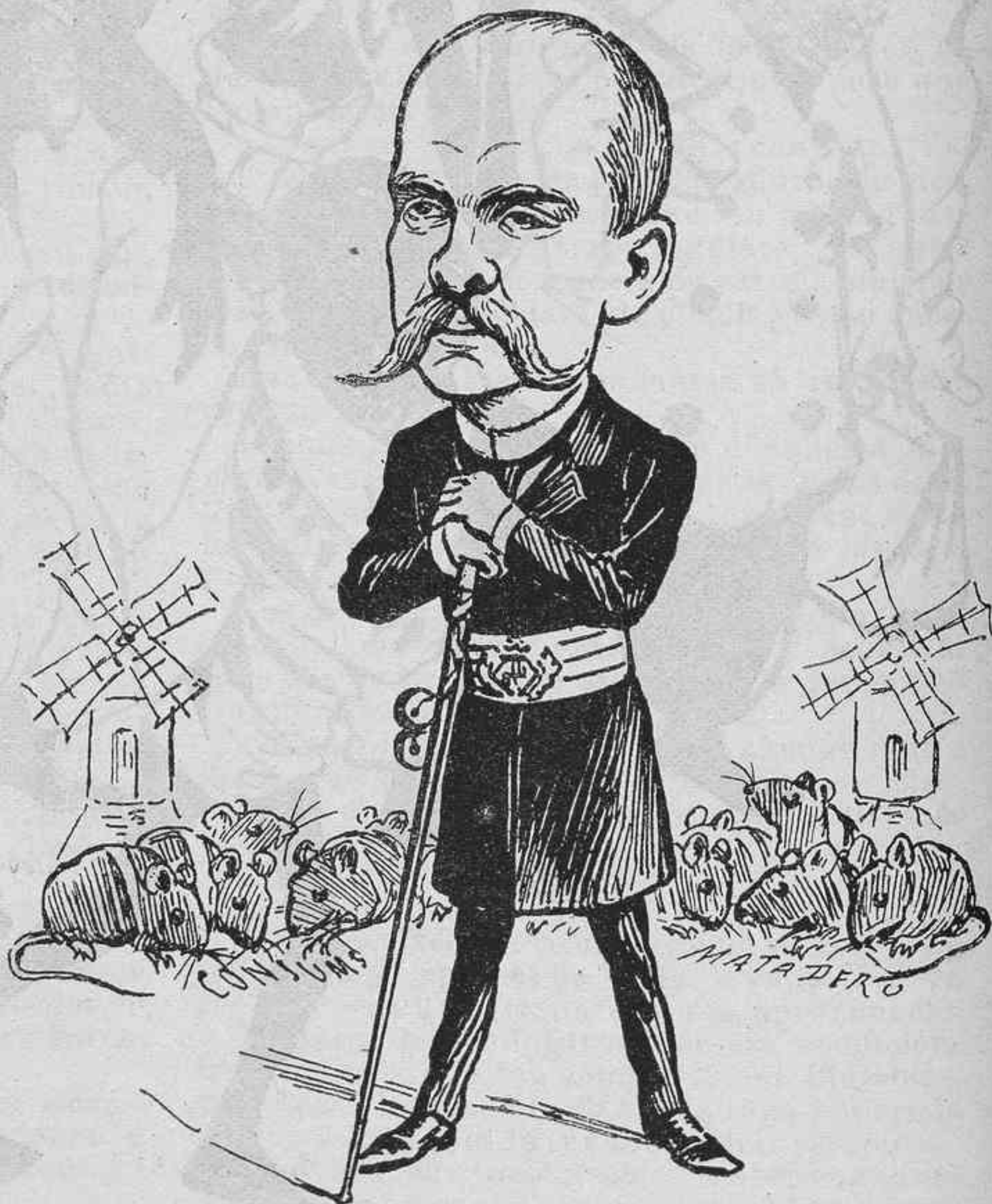
El Sr. Baró (a) *Miliciano nacio-
 nal*, donará 'l quiebro de rodillas,
 implorant perdó, al ajennollarse,
 dels errors liberalescos que havia
 comés quan dirigia la *Crónica de
 Catalunya*.

P. DEL O.

PLAN TERAPÉUTICH

«A tots els que, á conseqüència
 d' una vida sedentaria
 tenen delicat l' estómach,
 sufrint dispepsia ó gastralgia
 á cad' hora de menjar,
 y aviat desitjin curarse,
 el següent plan terapéutich
 un galeno 'ls recomana:

L' ARCALDE INTERÍ

—¿Hasta quán, Dato estimat,
 haig de guardarlo 'l remat?

ÚLTIMAS VESPRADAS

—Vaja, home, no las diguis aquestas cosas, que ja s' ha acabat l' estiu.
—No pas per tothom...

BUSCANT HOMES

Ja té rahó 'l ditxo: no 's pot dir blat que no sigui al sach. No 's pot dir Ajuntament que no 's veji assentat al saló del Consistori.

La senmana passada ja 's donava 'l nou municipi per constituït y á punt d' entrar en funcions. Han transcorregut vuyt días, y la esperada flamant corporació no 's veu ni en pintura.

¿Motiu d' aquesta deplorable tardansa?

En dugas paraulas está explicat. Els confeccionadors del nou Ajuntament no troban homes.

Tal com sona. No troban homes qu' estiguin disposats á sacrificar-se pel comú. Invocacions al patriotisme, apelacions á l' amistat, ordres dels jefes; res es prou pera véncer la enérgica resistencia dels cridats pels directors del tinglado.

—Contém ab vosté.

—Impossible.

—Miri que ja está apuntat...

—Esborrim.

—¡En nom de la Pubilla, en nom de la rata pinyada, en nom de la regeneració del casco antich y pobles agregats!...

—¡No, no y no!

Ni l' estar la plassa en estat de siti 'ls intimida. El general podrá agafarlos, podrá tancarlos, podrá fusellarlos, ¿pero obligarlos á aceptar un cárrech pel qual no senten vocació? ¡Jamay!

Es clar, el públich ignocent, qu' encare que vaji á missa, no 'n sab may la mitat, se 'n extraña d' aquesta actitud.

—¿Cóm s' explica aixó, quan l' altra senmana 's deya que tothom volia ser regidor y á can Sandiumenje y al govern civil hi havia empen-tas de gent que s' oferia á ocupar un puesto? ¿A qué 's deu aquest cambi?

¿A qué?

Fácil es saberho. Pero no ho preguntin als interressats, que de la séva boca no 'n treuran l' aygua clara.

Jo he volgut fer la proba, y he vist que tots ells procuran escabullirse per una tangent ó altra.

—¿No 'l designavan per concejal á vosté?—
vaig dir á un dels *interfectes*.

—Bé van indicarme alguna cosa, pero no hi volgut acceptar.

—¿Y aixó?

—¡Home! ¿Creu vosté que jo puch prestarme á ferme cómplice del atropello que 'l govern ha realisat ab la lley electoral?

—¿Tan mateix,—vaig preguntar á un altre,—tan mateix es cert que vosté es un dels escullits?

—Era; ja no 'n soch.

—¡Ah! ¿Renuncia?

—¡Qué vol que li digui! Soch massa home de ma casa pera anarme á embolicar ab aquestas cosas. La gent de bé, darrera 'l taulell, á la feyna, y no 'ls vaji ab quientos.

N' hi ha hagut alguns que se m' han escorregut pel cantó de la dignitat.

—¿Jo ficar-me en una casa tan desacreditada? ¿Jo trepitjar uns salons ahont fins las parets sembla que xiulan? ¿Jo...?

Altres han apoyat la negativa en el séu carácter enter y enérgich.

—Si hagués sapigut que m' havian de deixar obrar ab tota independència,—m' ha dit algú d' aquests,—potser hauria fet el sacrifici d' aceptar-lo el cárrech que m' oferian; pero per haver-me de guardar las mévas iniciativas y no poguer *cortar por lo sano* sense trabas ni miraments, més m' estimo no comensar y estalviar-me disgustos.

No: intentar saber per boca d' ells mateixos la causa de la séva extranya retirada, no ho fassin. No 'n treurien res.

L' única manera de desxifrar l' enigma es arribarse á casa la Ciutat y dir al tesorero:

—¿Vol fé 'l favor d' ensenyarme la caixa?

—Aquí la té,—'ls dirá l' honrat funcionari.

—A veure, óbrila.

Má á las claus. Crich... crech... Ja está.

Vostés mirarán á dintre y llensarán un crit de candorosa sorpresa.

—¡Ayay! No hi ha res,

—En efecte, ni un xavo,—respondrá 'l caixer.

—¿Ahont els tenen, donchs, els quartos? ¿Al Banc?

—En lloch.

—¿Cóm!... ¿Es dir que l' Ajuntament...?

—L' Ajuntament de Barcelona no té un céntim desde fa una pila de dias.

Aquí está explicada la repentina repugnancia que ha assaltat als non-nats regidors.

Han ensumat que á la caixa del comú no hi ha un clau, y naturalment, ab aquestas condicions ¿qui s' hi fica en aquella casa?

Una corporació sense *medis*, sense primera materia ¿cóm ha de poguer administrar bé?

Per xó quan el cacich vigent va cridant als candidats, tots s' excusan.

—Dispensi, no 'm considero ab prou aptitud...

—Tindrà que perdonar; pero mas numerosas ocupacions...

—Jo, si la salut m' ho permetés...

—Jo, si no visqués tan lluny de la plassa de Sant Jaume...—

Que 's fassi una cosa; que s' ompli bé la caixa municipal, encare que sigui ab fondos enmatlevats, y veurém lo que duran els actuals escrúpols.—¡Senyors hi ha diners en gran!

De segur que al govern civil y á can Sandi-menje tornarà haverhi quá y que á cada punt s' hi veurá arribar novas collas de desinteressats patricis parant la ma y cridant desaforadament:

—¿Qui es l' últim?

A. MARCH.

ÍNTIMA

Has fet d' infantil joguina
servir al méu pobre cor,

enganyant-me ab un amor
que no sentias, Tresina.

Me 'n condolch, com pots pensarte,
puig quan gréu no 'm sapigués
fôra un día, en que acabés
¡impossible! d' estimarte.
Pero 'l que 'm fa més tristesa,
es veure que un venjador
tinch ja, que farà, traidor,
pel fanch anar ta puresa,
jugant ab lo trist cor téu
de la mateixa manera
que un día tu, joganera,
ho féres ab el cor méu.

FAUST CASALS BOVÉ.

ABÚS INCALIFICABLE

¡Lo que arriba á barrinar la dolenteria humana!...

¿Saben qué s' ha descubert á última hora? Que las *señoritas toreras* han sigut falsificadas.

Ni més ni menos: falsificadas. Com el vi, com la moneda, com las actas electorals...

L' empresari de la plassa vella acaba de descubrirho y de posar el crit, si no en el cel, en el *ruedo*.

«*Se mefier des contrefaçons*,—ve á dirnos l' home en bonas paraulas:—las *señoritas toreras* que 'l dijous (ahir) se presentan en las *Arenas* no son las *señoritas* legítimas y veritables que l' any 94 van veure la llum pública á la *Barceloneta*, sino una mala imitació, que 'ls inteligents farán molt bé retxassantla.»

Y perque l' *afició* quedi ben convensuda, el susdit empresari afegeix que las auténticas, las verdaderas *señoritas toreras* son actualment al Africa, ahont els dos últims diumenjes d' aquest mes han de lluhir las sévas habilitats y, suposo jo, las sévas pantorrillas.

Ja veuhen si estém ben guarnits. La onada sofisticadora ja no respecta res, ni las *señoritas toreras*. El millor día ens surt un Massini adulterat ó un bisbe que la mitat serà aygua...

Vet'aquí que si no arriba á ser el providencial avis que 'ns ha obert els ulls, podia molt bé haver succehit que 'ns en haguessim anat á la Plassa, y pensantnos veure á la *Lolita* y á l' *Angelita*, haguessin aplaudit á la *Tuyas* y á la *Merenciana*... ¡Quin horror!...

¿Qué fan las autoritats davant d' aquest abús? ¿Qué pensan? ¿Qué esperan?...

Enhorabona que 's falsifiqui 'l pa y la llet y 'l cuyro de las sabatas; pero ¡las *señoritas toreras*!... ¡las gladiadoras que l' *Hostia* venera y tota la nació aplaudeix!...

Jo crech que ja no hi ha patria,—diguin lo que diguin quatre xicots que 'ls vespres van cridant per aquests carrers;—pero crech que encare hi ha vergonya, sobre tot vergonya torera, y en nom d' aquest bellissim sentiment demano al general ó al gobernador que 's dignin posar *coto* al atreviment d' aquestas *señoritas* de *similor*, que no vacilan en sembrar la confusió en el mon taurófil apropiantse una marca de fábrica que altrás han acreditat ab las sévas tamborellas.

¿Que las novas *diestras* volen treballar? Coorrent. Ningú 'ls ho impedeix. El mon es gran y las plassas de toros també. Que treballin tant com vulguin.

Pero, pels mans d' en *Montes* y 'l *Chiclanero*, que s' inventin un nom nou y no vinguin á en-

redar al pròxim. *Señoritas...*
 ¿Qué no ho saben que las *señoritas* son unas altras y que en materia de toros, com en totas las demás materias, el qui pega primer pega dos cops?

¿Volen un calificatiu bonich? *Damas toreras, Ninfas de la arena, Reinas del cuerno, Niñas lidiadoras...* Qualsevol cosa, menos apropiarse d'un nom que ja han trobat fet, y que, bó ó dolent, té 'l seu crédito á la *plassa*.

Mentres tant —insisteixo en lo que avans hi dit,—aquesta confusió no s' ha de permetre, ni las autoritats deuen consentirla.

Ara que s' hi es á temps, convé que 'l que mana á Barcelona —que de cert no sé qui es —prengui cartas en l' assumpto y eviti á l' *afició* un día de dol.

Per mi, 'l millor remey seria aquest:

¿La nova quadrilla de noyas usurpa 'l nom de *señoritas toreras*? Donchs en càstich de la séva audacia se 'ls prohibeix sortir més á l' arena.

¿Las verdaderas *señoritas toreras* son al Africa?

Perfectament. Que s' hi quedin.

Y desapareix tota mena de perill.

MATÍAS BONAFÉ

UN QUE HI HA ESTAT

—¿Donchs, qué tal alló; qué 't (sembla)?

—¡Noy, alló es espatarrant! Concurrencia tan inmensa en lloch s' havia vist may y espanta aquel la barreja de vestits els més estranys y aturdeix sentir a l' hora tantas menas de parlar.

A cada pas hi ha teatros, músicas á cada pas; el carré es plé de paradas ahont pots sempre, per poch rals matá la gana, puig venen

AL CAFÉ-CONCERT

llonguets, bunyols, bacallá, xufas, monjetas fregidas, butifarra, sopa ab rap, cacahuets, tremussos, ostras, y altras menas de menjar, y fins et fan, si ho demanas, truyta ab aygua-cuyt y aufals, espardenyá á la graella y mantecado ab espart.

Perruquerías luxosas, en menos que canta un gall, et deixan com una plata net desde 'ls peus fins al cap.

Aixís qu' entras, quatre mossos es posan al téu voltant; l' un t' enllustra las sabatas, l' altre 't passa be 'l respall, y mentre el tercer t' afayta fabricant menjá pels gats, l' últim ab l' acordeon toca alló del *percal planchá*.

¡Y tot aixó per deu céntims que no pot ser menos car!

Gira't pel cantó que vulguis veus espectacles de franch: cap allí fan putxinel·lis, quadros al viu cap allá, més avall xerran fonógrafos més amunt uns clowns fan salts y tens gent que 't fan distreure de deu mil modos estranys per la dreta, per la esquerra, per darrera y per davant.

Gira allá hont vulguis la vista, per tot arreu veurás draps, gallardets y banderetas, y lletreros y reclams...

—¡Ma, noy, que m' agradaría si que París deu semblá...

—¿París díus? ¡Qué t' empatollas!

—¿No es París hont has anat?

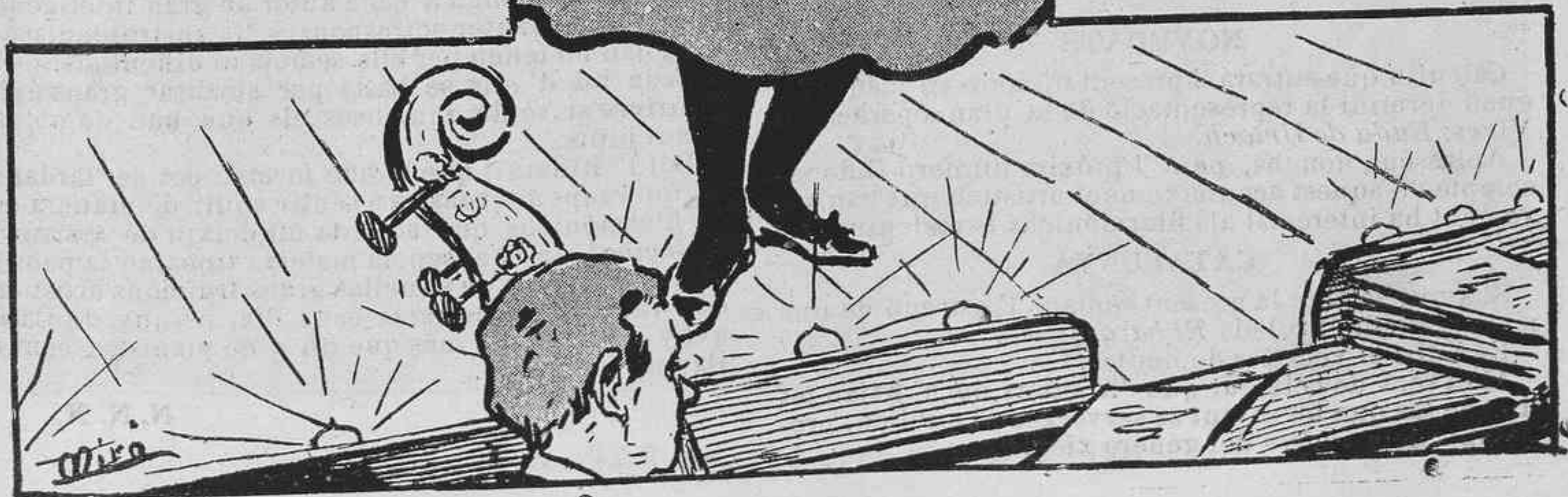
—¡Ca, home! Aixó que t' esplico ¡qu' ha de ser París, qu' es cas!

¡Si es allá al Marqués del Duero y el boquete de Sant Pau!

JEPH DE JESPU

LLIBRES

NOTAS ALEGRES de LUIS TABOADA.—Forma el volúm 74 de la *Colección Diamante*, que ara mateix acaba de apareixer. No hi ha espanyol que no conegui la gracia ingénita é inagotable del festiu escriptor, que prodiga els seus articles humorístichs en las columnas de la premsa, els quals donan desseguit la volta á Espanya com un regueró de pólvora qu' espetegüés rialladas. Ningú com el Sr. Taboada sab trobar el registre de las pessigollas. Fassin

—A mi me llaman la Chata...

la proba: dónguinlo á llegir á qualsevol home sorrut y malhumorat y 'l veurán cambiar de humor tot desseguida.

Notas alegres, al igual que *Perfiles cómicos* y *Colección de tipos*, que també figuran en aquesta escullida Biblioteca, conté un bon número de humoradas escullidas, entre las més graciosas del séu autor. Forman un tomet, que tot sovint cau de las mans.

—¿Y aixó es un mérit?—preguntará algú.

—Sí, senyor: cau de las mans, no perque cansi, sino per lo molt que 's riu llegintlo.

DEL AGRE-DOLS.—*Coloquis, Uetretes y eptgrames* de J. M. SANMARTÍN Y AGUIRRE.—El popular escriptor valenciá, que tau bé sab apropiarse el geni especial de la séva hermosa terra, ha reunit en un volúm algunas de sas més escullidas composicions festivas, escritas ab la facilitat y la gracia que li son peculiars.

Totas son valencianas, per l' assumpto, per la pintura dels tipos y las costúms y per son llenguatge; únicament s' ha de fer excepció d' un nutrit aplech d' epigramas castelláns, alguns dels quals s' han fet populars en las columnas dels periódichs ilustrats.

Al final del volúm, com tribut á l' amistat, publica una excelent composició del senyor Gadea y Mira, ab lo bon desitj de ferlo conéixer y admirar als aficionats á las lletras valencianas.

Del agre-dols es un volúm de molt bonicas condicions tipogríficas, embellintlo algunas ilustracions degudas á distingits artistas.

ALTRES LLIBRES REBUTS:

Lactancia de los recién nacidos.—Memoria laureada con el premio Mascaró y título de socio de mérito, en el concurso público de 1899, celebrado por la Academia del Cuerpo Médico Municipal de Barcelona, por *don Ignacio de Llorens y Gallard*.—Aquest treball científich es digne en tots conceptes de la distinció que li sigui otorgada.

RATA SABIA.

ROMEA

L' idili *La pomera dels noys*, del Sr. Rocamora, tant pel género á que pertany, com per la forma cuidada en qu' está escrit, es un' obra recomenable, que no té cap punt de semblansa ab el ranxo que acostuma á servirse al públich de aquest teatro.

Y no es que l' assumpto siga nou; pero no hi ha assumpto que no 's fassa interessant, quan hi ha talent per desenvoluparlo de una manera lógica y natural, y sobre tot quan els personatjes que hi intervenen están ben dibuixats y senten l' observació del natural.

En aquest cas se troba *La pomera del noys*, que ab tot y valer lo que val, va ser ben acullida, haventse distingit en la séva interpretació las Sras. Monner y Clemente y 'ls Srs. Soler, Capdevila, Virgili y Santolaria.

NOVEDATS

Calculin que entrarà 'l present número en máquina, quan termini la representació de la gran ópera d' en Vives: *Euda de Uriach*.

Aplassém, donchs, pera 'l próxim número 'l donar compte de aquest acontexement artístich que tan vivament ha interessat als filarmónichs barceloníns.

CATALUNYA

S' anuncia pera la present semana l' estreno de una nova sarsuela, titulada *El barquillero*.

Es á dir: el venedor de neulas.

Molt será de celebrar que 'ls autors no n' hajan fet una de las que tot sovint se serveixen al públich, procedents dels *neulers* del género rich,

GRANVÍA

En Celso Lucio y en Carlos Arniches son els autors del llibre de la sarsuela titulada: *El escaló*, una verdadera xavacanada, qu' entra de plé á plé en el género grotesch.

Vol ser graciós y no ho logra, qu' es la pitjor de las desdixas... y aixó que hi ha cada xiste capás de fer caure d' esquena á un cabo de gastadors.

La música no es tampoch cosa del altre mon, á pesar de portar la firma de Amadeu Vives.

Está vist que no totas s' han de acertar, que ja ho diu l' aforisme llatí: *Aliquando dormitat...* etc., etc.

De totas maneres, aqueixas equivocacions, lleugeresses ó lo que sigan, no afectan á la reputació del mestre... sino, en tot cas, á la quantia del tri-mestre.

PRINCIPAL

CONCERT CASALS-BAUER

Va ser una verdadera solemnitat y obtingué un éxit inmens.

Per més que 'l ja avuy célebre violoncelista catalá siga aquí molt conegut, el sentirlo produheix sempre un efecte intensíssim de aquells que penetran fins á lo més fondo del cor.

Y es qu' en Pau Casals ha alcanstat un grau de perfecció impossible de superar, y ben difícil de que algú puga arribar á igualarlo. Es de aquells artistas conquistadors que poden dir sense que ningú 'ls desmenteixi:—El mon es méu.

Y á recorre'l pot dedicarse ab tota confiança, segur de despertar per tot hont se presenti aquellas tempestats d' entusiasme que únicament promouhen els artistes de la seva talla.

Pera ferho, com ho está fent, ab una activitat juvenil qu' enamora, s' ha emparellat ab un pianista jove com ell, y com ell també meritíssim: tal es l' anglés Harold Bauer, que 'l dimars va deixarse sentir per primera volta del públich barceloní.

En Casals y en Bauer están en condicions de formar uns programas tan interessants com deliciosos. El del dimars ho era; y ho será encare més el de aquesta nit, en que 's dona 'l segon y últim concert.

Aquell comprenia la *Sonata en la* de Beethoven pera piano y violoncello; la *Sarabanda* de Bach y l' *Allegro apassionato* d' en Saint-Saens pera violoncello; el *Carnaval* de Shumann pera piano sol; una preciosa *Sonata* de Locatelli pera violoncello, la *Gavota* de Gluck-Brahms y l' *Scherzo* de Chopin pera piano; una *Romansa* de Mendelssohn y dos joguinas erissadas de dificultats *Arlequin* y *Vito* pera violoncello y una de las *Rapsodias húngaras* de Liszt.

A tan nutrit apat, encare hi afegiren dos exquisitats més, tant en Casals com en Bauer, á fi de acallar els aplausos del públich, que no cansantse de sentirlos no 's volia moure del teatro.

Es impossible consignar quina de las pessas executadas va mereixer la predilecció del públich, que seduhit las absorbia y al final las coronava ab un esclat d' entusiasme.

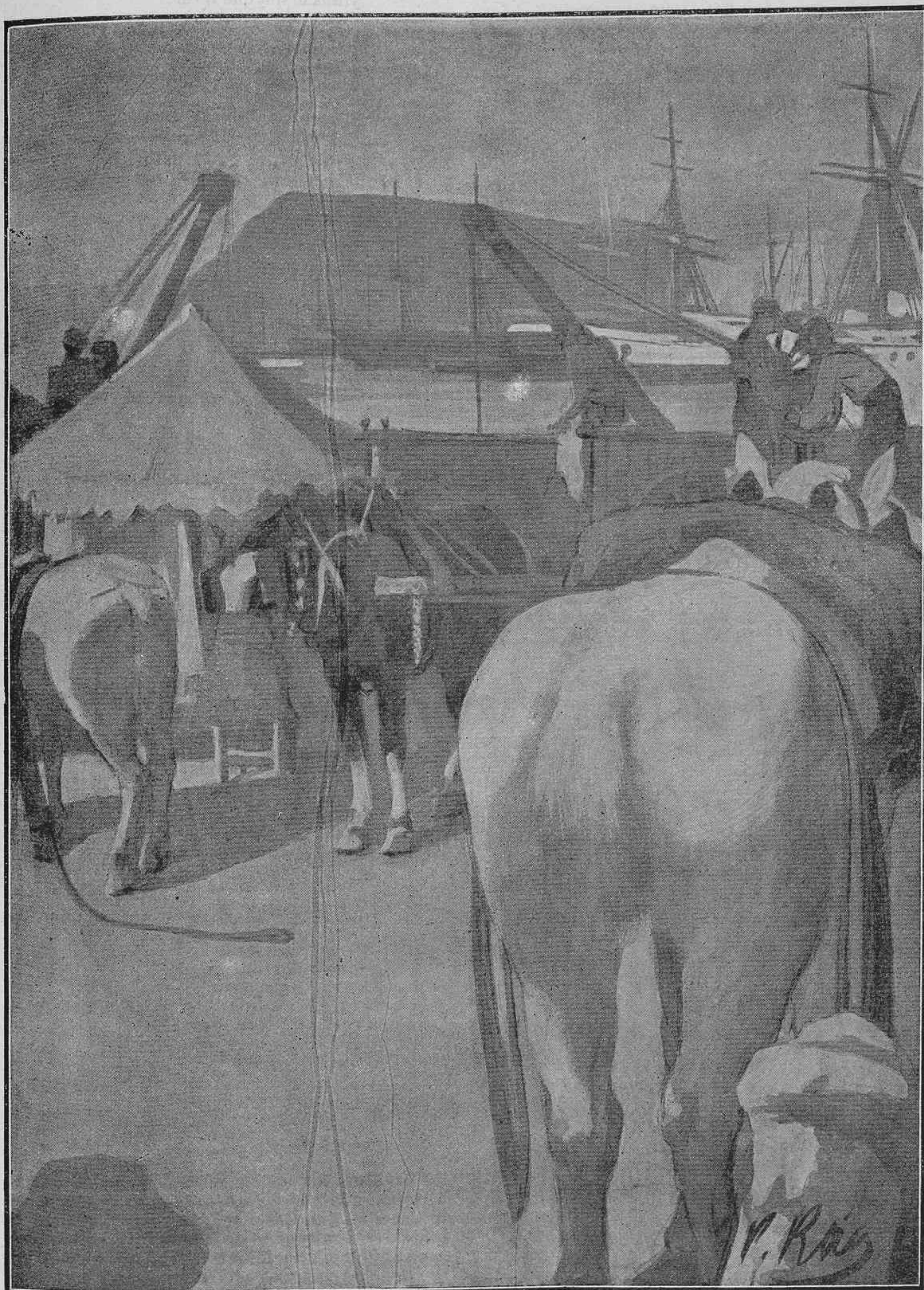
Satisfet pot estar en Casals, no menos que son bon y digne company. En l' esfera artística, per més que pertanyen á dos nacions tan diferents com Espanya y Inglaterra, pot ben assegurar-se que han nascut per entendres. Tots dos son artistes de fibra, nervi y potencia: tots dos son conciensuts, guardantse molt de treure 'ls peus de rotllo buscant efectes y galindaynas gimnásticas; donan á cada autor ab gran inteligencia lo que á cada autor correspon, y 'ls instruments que manejan no tenen per ells secrets ni dificultats.

Cada hū d' ells se basta per alcanstar grans éxits: figurinse si serán inmensos els que han de obtenir anant junts.

Dat l' itinerari que s' han format, pot ser tardarém algún temps á tornarlos á sentir aquí: de manera que 'ls filarmónichs que aquesta nit deixin de assistir al *Principal*, en la ausencia mateixa trobarán la pena de privarse de una de aquellas grans fruicions artísticas, que van sent més raras cada día, perque de Casals avuy no n' hi ha més que un y de pianistas com en Bauer, ben pochs.

N. N. N.

QUADROS BARCELONÍNS (Dibuix de P. ROIG)

Un recó del moll de descarga

LLETRETA

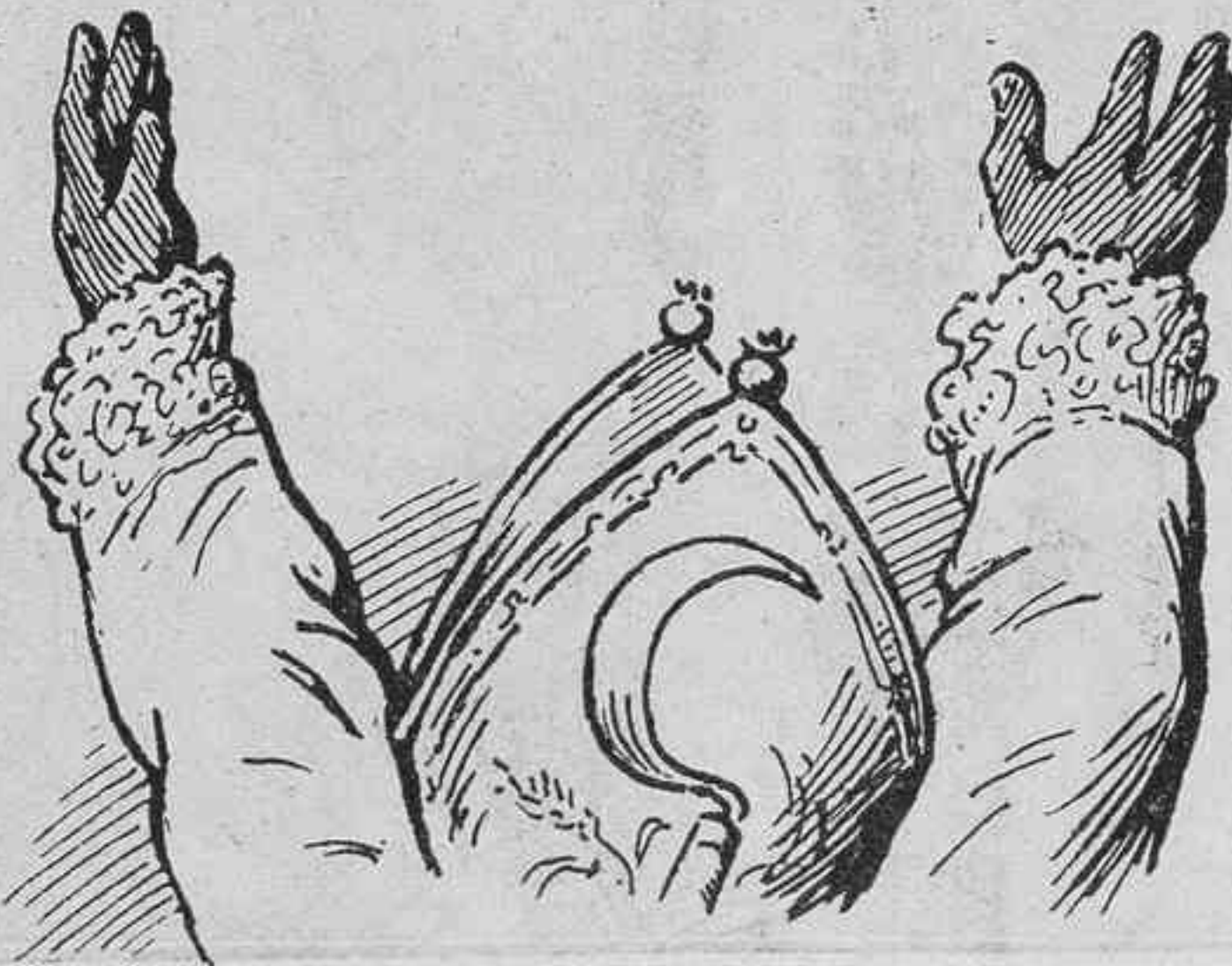
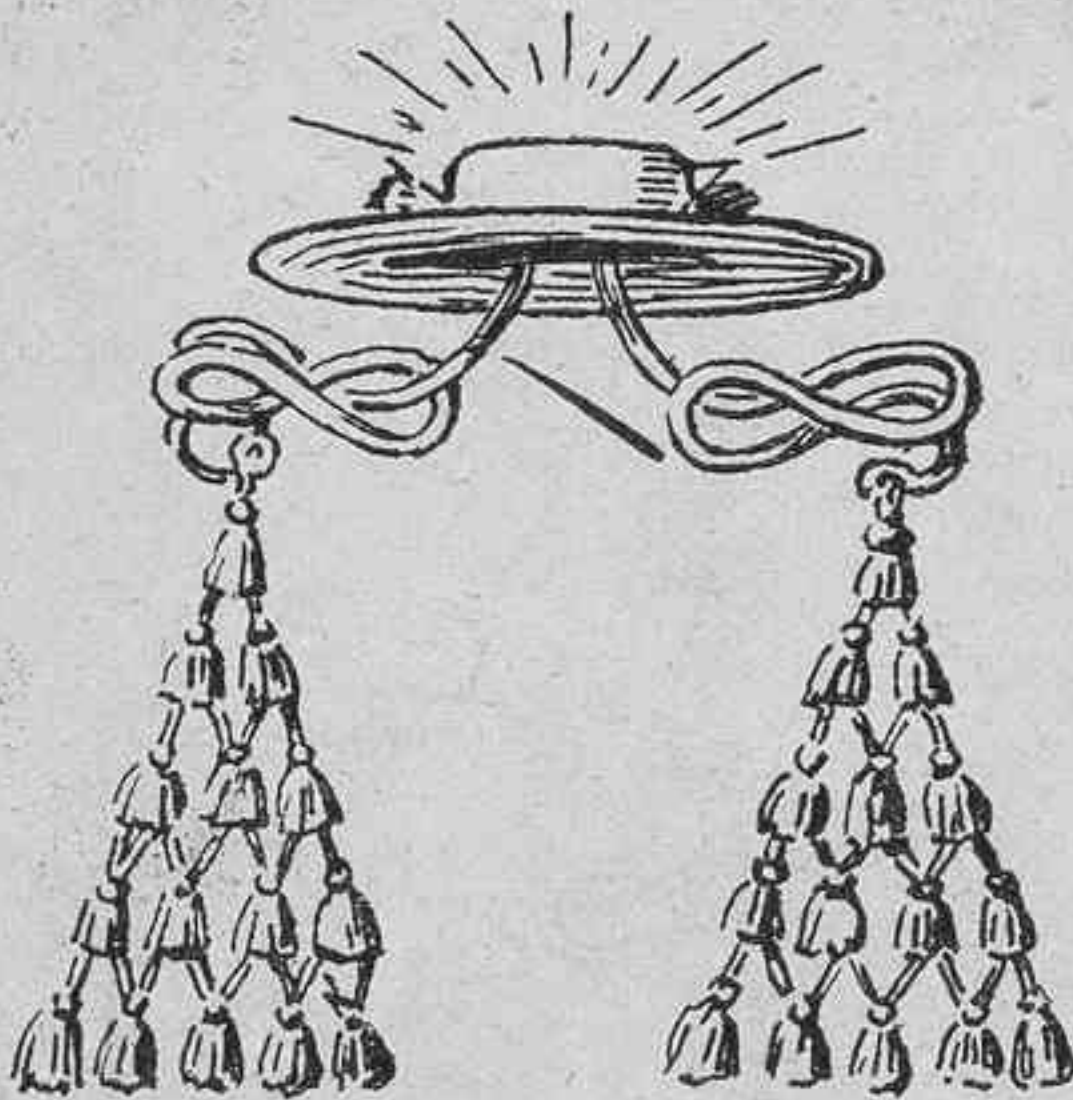
AL MOLT ESTIMAT Y DISTINGIT AMICH JOAN IGLESIAS
COMPANYÓ

Probaré fins al eccés
y á la clara llum del día,
que per més que fassi 'l pés
al lluitá ab la picardía
no val res
la humana sabiduría.

Un advocat molt discret,
per una dona xiflat
que lo séu esclau l' ha fet,
tot y sent bon advocat,
sempre ab ella pert el plet.
Puig creyentse únich y sol
li regala nit y día,
quant ella desitja y vol,
fent un bunyol
ab tanta sabiduría,
ja qu' ella té dos ó tres
payos que adornan lo cap
d' aquest lletrat de tan pés,
y aixís es
que ab lo molt que 'l pobre sab,
no sa bres.

Un adroguer molt astut,
venent nepta per thé vert,
cent cops rich ferse ha pogut,
y no obstant troba que pert

L' ORACIÓ DE CADA DÍA

—¡O capelus, venite per gloriam meam!

boy jugant, com juga, brut.
Pert lo temps y lo jornal,
pert la nepta que hi emplea
y fins lo tint que li cal
de res li val,
puig no veu ab tanta idea
que un dependent molt després
á tot hora li fá 'l rap
del calaix trayent dinés,
y aixís es
que encare que enganyar sab,
no sab res.

Lo rector de un poble gran
logra fer trescents devots
en la trona predicant,
perque afluixin casi tots
diners en profit del sant.
Mes poca ganancia 'n treu
tot fent passar la bacina
suplicant per' mor de Deu,
puig que no veu
que la má llaugera y fina
del escolá á més á més
de guita, y ciris, al pap
vuida 'l vi qu' es fet esprés,
y aixís es
que 'l rector, ab tant que sab,
no sab res.

Un sabi mestre 's desviu
ensenyant la A E I O U,
pero 'l pobre, ivern y estiu,
á tot hora está en dejú,
de cobrar res se li diu.
Porta 'l traje espallifat,
ensenya 'ls colzos y etcetra,
si compra, compra al fiat,
y al desditxat
res li val saber de lletra:
l' arcalde, qu' es un pagés,
quant pel mestre se li envía
s' ho barrota ab interés,
y aixís es
que ab tanta sabiduría,
no sab res.

Dedicat á lo treball
lo pobre obrer decandit,
manejant aixada ó mall,
manté á n' els llops de Madrit
que ab molt d' ós, sols buscan tall.
Discussint á dret y á tort,
sab lo poble qu' es mentida
que 'l puguin mirá ab bon cor
en la cort
quan li xuclan sanch y vida,
y no obstant fa aná 'ls talés,
per prudencia acotxa 'l cap
quan li pega lo burgés,
y aixís es
que, si be ser héroe sab,
fa veure que no sab res.

A. CORTINA RIVERA

Post Data á l' última carta de la pelegrinació
á Roma, enviada á *La Garsa* per mossén Anto-
ni Casellas, (un Casellas que, com l' altre, no va
quedarse á mitj camí de la carrera eclesiástica):
«Al hôtel de la Minerva, ahont s' hostatjan
molts pelegrins y es com el centre dels avisos,
ordres y noticias, m' ha semblat com si 's digués
qu' es fácil que 'l Papa dintre de poch nombri
cardenal á un bisbe de Catalunya.»

Y, en efecte: el bisbe Joseph ha tornat de Roma ab la mateixa mitra ab que va anarhi. Lo qu' es al *capelo* ara li fan... la borla.

Mentres plovia, llampegava y tronava de valent, estavan reunits a la Casa gran una dotzena escassa de regidors y un parell de vocals associats, els quals llansavan sobre la ciutat el següent xáfeh de pessetas, en forma de pressupostos addicionals:

	Pessetas
Pressupost adicional del Interior. . .	23.473,173
Pressupost adicional del Ensanxe. . .	13.929,045
Total.	37.402,218

Casi res.
Trenta set milions y mitj, units a las partidas del pressupost ordinari.

Els pressupostos addicionals van sent a Barcelona cada any més crecuts, succehint ab la Pubilla una cosa ben extranya: quant més escola la tenen, més sanch li treuen.

Aixó sí, de paper *xupón* no 'n vulguin més. Mentras treballin las màquines de la tipografia d' Enrich y C.^a, no hi ha que apurarse, que lo que no 's paga ab diners se paga ab láminas del deute municipal... y si avuy tots els barcelonins portém un gep, més gros el traginarán els que encare están per naixer.

Fins tindrán gep per repartirse'l amistosamente ab els tenedors, quan els *fondos* estiguin tan *fondos* que ni ab cerca-pous se 'n pugan treure pera pagá 'l cupó.

Molt m' agrada que vingui gent de fora a augmentar el número de las publicacions periódicas. En aquest concepte, retorno 'l saludo que a la premsa barcelonina dirigeix el *Capitán Verdades* desde 'l séu diari *La Patria*... que per cert es bastant magret, com la patria mateixa que representa.

Y ara no s' enfadi, ni 'm desafhi, si li faig present que 'l *Cap de Creux* que cita en son primer número no existeix a Catalunya. Lo que hi ha sí, es un Cap de Creus, entre Cadaqués y 'l Port de la Selva, y una fonda del mateix nom al carrer del Hospital.

També es bó ferli present que l' arcalde accidental de Barcelona no 's diu D. Elias de Molins, nom qu' ell li dona, sino D. Joaquim de Molins. Al Sr. Elias de Molins el trobará cada matí al Museo arqueològich de Santa Agueda.

Serán, si vostés volen, nimias y insignificants aquestas rectificacions; pero las creyém necessaries, en honor de aquell sabi aforisme catalá que diu:

—Vajas ahont vajas, avants de posar el peu mira ben bé 'l terreno que trepitjas.

Per aixó s' ha de dir que no son tots forasters els que donan relliscadas de aquest género.

En l' última edició de l' obra *El Regionalismo*, d' en Mañé y Flaquer, se cita entre altras notabilitats de Catalunya a «poetas como *Verdaguer* y *Rubió*; novelistas como *Narciso Oller*; juriconsultos como *Martí Eixalá* y *Permanyer*, para—diu—no hablar más que de los muertos.»

Podrá dir D. Joan que 'l prólech no es séu;

pero negar no pot qu' ell l' ha autorisat dantlo a l' estampa.

De manera que 'l director del *Brusi* ha permés que passin per morts els nostres bons amichs *Verdaguer* y *Oller*, que tothom sab que son vius y gosan de salut perfecta.

¡Vaja, que desde que D. Joan se las dona de taurómaco, no s' hi mira gens en despatxar a

UN NOU TORERO

EL «MAÑERITO»

Primer espasa, de l' escola del *Brusi*

volapié als més distingits escriptors de Catalunya!

Allò de la representació de *L' Arlesiana*, per ara s' ha deixat corre. El Sr. Gual m' envia una carta llarga y amohinosa, explicantme el motiu, carta que no publico per lo mateix qu' es amohinosa y llarga.

En resum ve á dir que 'ls ha faltat temps per preparar la representació, tal com volian efectuarla, á tota consciencia.

Un amich méu deya:—¡M' han ben trompat! ¡Jo que pateixo d' insomni, y 'm refiava de tornar á trobar la son la nit del estreno al *Principal!*

En l' última sessió tinguda per la Cámara de Comers, va distingirse 'l president D. Manuel Girona, per la séva tranquil·litat.

En va li demanava tothom que sigues llegida l' acta de la sessió anterior, com es d' us y costum en totes las corporacions; D. Manuel s' hi va negar resoltament... perque D. Manuel no será, si vostés volen, comerciant; pero té més quartos ell sol, que tots els que assistian á la reunió plegats.

Però á pesar de la potencia metálica del president de la Cámara, durant el curs de la sessió va ser derrotada per una gran majoria de vots la candidatura del séu gran amich Sr. Espinós.

A pesar de lo qual no 's figurin que vaja dimidir.

No, senyors; el Sr. Girona es d' aquells que 'ls agrada que 'ls afaytin.

No cal, donchs, que 'n passi cap cuydado: deixi que vingui l' hora, que ja l' a'eytarán.

Próximament se cantarà en un teatro de Madrit la tetralogia de Wagner *L' anell del Nibelung*, ab tots els elements indispensables, es á dir: ab cantants alemanys, director d' orquesta alemany, y la *mise en scène* vinguda també de Alemania.

¿Y no hi haurá á Barce'ona cap empresa que aprofiti una ocasió tan excelent, pera donar á conèixer l' obra mestra d' en Wagner?

El que sapigués valerse de una contingencia tan propicia, podria dir que la presencia á Espanya de uns elements tan castissos, li ve «com l' anell del Nibelung al dit».

Días enrera, 'l president de la Diputació provincial Sr. Romeu, va fer expulsar del saló de sessions á dos individus, pel delict de no portar coll á la camisa.

Els expulsats eran els mossos de redacció de dos periódichs, que hi havian anat á recullir quartillas.

Crech que 'l Sr. Romeu lo que hauria de mirar no es si 'ls mossos de redacció portan coll,

sino si la Diputació provincial, en lo successiu, podrá portar camisa.

L' enormitat dels déficits que resultan al final de tots els exercicis, fa creure que, á no tardar, la pobreta quedarà completament descamisada

Sembla que 'ls sastres de Barcelona projectan obrir una suscripció al objecte d' obsequiar ab un regalo á l' empresa del tranvia de Sant Andreu.

La qual s' ha fet acreedora al agraïment dels sastres, per haver colcat uns coixins als carruatges de primera, que son una especialitat per esmolar els pantalons dels passatjers.

Hi ha qui s' asséu confiat y orgullós de vestir uns pantalons nous de trinca, y arriba al terme del viatge ensenyant la ceba.

Ab aixó sols n' hi ha prou pera comprendre si es ó no es justificat l' entusiasme dels sastres barcelonins.

Una nota *yankee*, y per lo tant original.

Se tracta de un suscriptor del *New-York Sun* que va dirigir á dit periódich la carta següent:

«Desitjo fer pública, desde las columnas del vostre periódich, la méva gratitut y donar las gracias més expressivas al que ahir va robar el rellotje á la méva senyora.

»Desde fa molt temps, y á pesar de maz repetidas observacions, la méva senyora s' obstinava en portar el rellotje penjat del cos del vestit. Exhibir un rellotje en aquesta forma provocadora, ¿no es excitar á robarlo? Donchs lo que no he pogut ensenyar á la méva cara esposa en més de cinquanta lisons, li va ensenyar ahir en menos de cinch segons un lladregot, y tan reconegut li estich, que, si se 'm dona á conèixer, li

SPORT DE MODA

Ara 'ls sabis castellans tots venen aquí á estudiarnos, sino que, tras molt mirarnos, se quedan igual que avans.

LA QÜESTIÓ DE LAS QÜESTIÓNS

Héusela aquí: cavileu.
Lo que 's beu y 'l que no 's veu.

faré un regalo de cinquanta *dollars*. preu en que tasso una llissó que ha sigut tan eficas.»

Acaba de morir á Alemania un tal Soutag, famós pels séus rasgos de sinceritat. Lo que pensava ho deya sempre, fos de qui fos y li costés lo que li costés. Per haver criticat al emperador, que en unas maniobras maná un moviment qu' en Soutag calificá d' estúpit, va perdre la carrera militar qu' exercia.

Un dia, en una tertulia, parlá d' un marit, al qual la séva dona l' enganyava. Del fet se 'n originá un desafio á pistola.

Una vegada en el terreno, 'l marit ofés disparará primer, sense que la bala alcansés al séu rival; llavors en Soutag, en lloch de tirar, llansá l' arma á terra.

—¿Per qué no tiréu?—va preguntarli un dels padrins.

Y ell va respondre ab molta tranquilitat:

—May m' ha agradat la cassa del ciervo.

Davant de una tal resposta, s' ha de reconeixer que 'l tal Soutag, á més de sincer, era molt xistós.

Feya algún temps qu' en Lluiset havia prés el títul de llicenciat en Medicina, sense que ningú 's recordés de reclamar els séus serveys.

Per fi un dia, ab tota l' emoció qu' es de supo-

sar, reb recado de anar á visitar á un malalt del vehinat.

Se n' hi va sens pérdua de temps, y al cap de un quart torna á casa séva radiant de satisfacció.

—¿Está grave?—li preguntá 'l séu pare.

—Jo ho crech,—respon fregantse las mans de gust;—¡té una bronquitis... espléndida!

SOLUCIÓNS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA 1.ª.—*La-có-ni-ca.*
- 2.ª ID. 2.ª.—*Per-st-a-na.*
- 3.ª ANAGRAMA.—*Fré-Fer.*
- 4.ª TRENCA-CLOSCAS.—*La bola de nieve.*
- 5.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Portugal.*
- 6.ª CONVERSA.—*Piera.*
- 7.ª GEROGLÍFICH.—*Com més cusins més endins.*

TRENCA-CAPS

XARADA

Ma primera es animal,
prima-segona una mida,
y prima-segona-terça
un aucell que molt refla.

UN AFICIONAT DE L' ESQUELLA

ELS REFREDATS DE NAS

Ó sigan aquests embromaments de las fossas nassals, que donan tanta molestia á las moltas personas que 'n pateixen, sobre tot en aquesta época de transicions barométricas, constituheixen, per desgracia, si no 's cuidan bé, un magnífich *esqué* pera pescar malurias de més transcendencia.

Com qu' encare fa calor, es molta la gent que al arribar á casa s' alleugereix de roba sense mirar si hi ha finestras obertas... y aixís es com s' arreplegan. S' estoban tot d' un plegat las membranas mucosas, comensan á cremar las candelas cap per vall y... qui jemega ja ha rebut.

De tots modos, tot aixó no seria res si 's prenguessin la molestia d' arribarse á cal adroguer á demanar: 3 grams d' ácit bórích en polvo y tres décimas de gram de menthol. Un cop ho tenen á casa, ho barrejan, ben remenat, y en prenen una bona toma, repetint la funció cada hora.

A las sis horas, adeu refredat de nas.

Tu, lector benévol, preguntarás per qué, precisament, els encostipats que volém curarte han de ser de nas... Y nosaltres te respondrem que hi ha més días que llançonissas. Tu replicarás sens dupte que las llançonissas

no tenen res que veure ab els refredats de nas y que per lo tant aixó es una lógica que no treu *nas* á res.

Allavoras no podrém menos que afegir senzillament: —Avuy no més te parlém dels refredats de nas perque dels altres no *n' has* de fer res.

PER EVITAR ELS ESTORNUTS

Donchs, com á resultancia d' aquesta passa de refredats que s' aproxima, indispensablement ens vindrá á sobre el veritable domini eclesiástich.

Una centéssima part de la humanitat encostipada (que hi será sens dupte) representa una pila d' estornuts al día. Aixís es que d' ara endavant més fácil será que 'ns entri un capellá al ull qu' un duro á la butxaca.

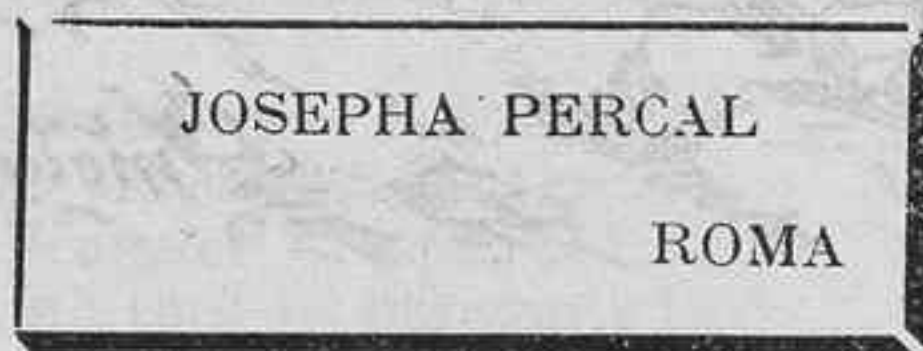
Además que hi ha pocas personas que sápigian fer un estornut á temps y ab gracia, alló que 's diu, un cop d' orquesta; sino que n' han de fer molts, estranys y sense donar temps d' obrir el parayguas.

A tots els que tinguin aquest defecte, 'ls doném una fórmula senzillíssima per evitar l' esclat de l' estornut y es: que aixís que se 'l sentin arribar, s' apretin fortament el llabi de dalt contra las dents ab el dit gros. Si se sab executar aquesta operació, fent el distret, ningú se 'n adonarà y s' haurá evitat l' estornut.

Cert es qu' aquest remey no 's pot recomanar als intelctuals per ser altament hipócrita y poch ingénuo; segóns ells lo que surt espontáneament de dintre de la persona s' ha d' abocar també espontáneament. En Zaratustra quan se sentia venir un estornut se posava de cara al Sol, de cara á la Veritat, per ferlo més valent y més ingénuo...

(Pero 'l Sol, després d' haverli dit: ¡Jesús! s' aixugava dissimuladament la cara ab una nuvolada de cotó fluix.)

TRENCA-CLOSCAS

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas lo títul d' un drama catalá y 'l nom de son autor.

UN NYEBIT ENCOSTIPAT

TERS DE SÍLABAS

Primera ratlla vertical y horizontal, auCELL: segona, id: tercera, nom d' home.

JOAN TORRENT M.

CONVERSA

—Hola Quimeta: ¿Que tal? ¿Encare no ve la María?
 —No, dona, está llegint.
 —¿Y, qué llegeix?
 —¿Qué llegeix, me preguntas? No veus que tu mateixa ho has dit?

UN DE BLANES

FAMILIARITAT

—No 't queixarás del teu marit. ¡Vintiquatre duros per abonarte á la Duse! ¿Cóm me pagarás tu aquests sacrificis, rateta?

—Calla, home; pel teu sant te compraré una perruca.

GEROGLÍFICH

H O M E R O

I G I G

O O

P

L I T

E R

DOMINGUIN

que

CON

E

GUT

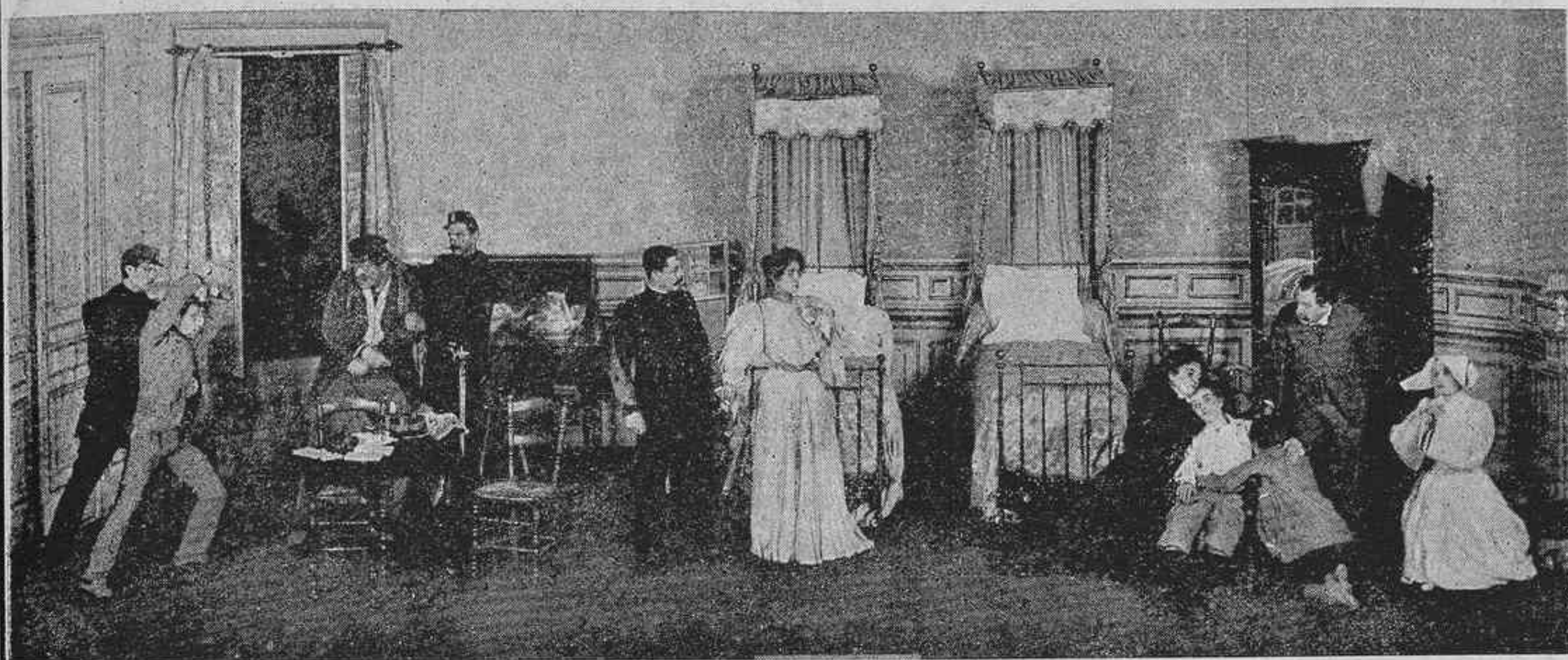
BIANCHI

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20.

Imprempta de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 21 y 23.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

NOVEDAD • OBRA NUEVA • Acaba de publicarse

LOS DOS PILLETES

NOVELA ESCRITA EN FRANCÉS CON EL TÍTULO DE

LES DEUX GOSSSES

por **PIERRE DECOURCELLE**

vertida al español por Juan B. Enseñat

Dos tomos en 8.º con una alegórica cubierta á varias tintas, Pesetas 4

Se vende en todas las principales librerías y kioscos de España

Tomo 74 • **COLECCIÓN DIAMANTE** • Edición López

NOTAS ALEGRES

por el popular y festivo escritor **LUIS TABOADA**

DOS REALES

DOS REALES

Pronto se pondrá á la venta el **Almanaque Bailly-Bailliere** ó sea
Pequeña Enciclopedia popular de la vida práctica
 para 1901

ALMANACH DE LA ESQUELLA DE LA TORRATXA
 pera 1901

Segueixen activament los treballs d'impressió

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en llibransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. Ne responém d'extravios, no remetent ademés 1 ral per certificat. Als corresponsals de la casa, se'ls otorgan rebaixas.

FLORS DE CARN

Una bellesa